

Klimatkontrakt 2030

Mellan Östersunds kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2025–2026

Innehåll

1.	Klimatkontrakt 2030	3
2.	Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
3.	Gemensamt åtagande och partnerskap	5
3.1.	Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
3.2.	Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning	6
3.3.	Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	6
4.	Parter	6
5.	Kommunens åtaganden	6
5.1.	Klimatmål 2030	6
5.2.	Klimatfärdplan 2030	8
5.3.	Klimatinvesteringsplan 2030	9
5.4.	Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030	10
6.	Myndigheternas gemensamma åtaganden	11
6.1.	Policyutveckling för accelererad lokal omställning	11
6.2.	Samordnande insatser kring finansiering	12
6.3.	Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	12
7.	Viable Cities åtagande	12
7.1.	Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning	12
7.2.	Förstärkt samordning för ett ständigt vässat Klimatkontrakt 2030	13
7.3.	Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför	14
7.4.	Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning	14
	Klimatkontrakt 2030	16
	Bilaga 1 – Länkar till dokument	17
	Bilaga 2 – Omställningskartan	18

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för nuvarande och framtida generationer. Den kräver att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser innebär att städer ska nå noll nettoutsläpp av växthusgaser med bibehållen eller ökad livskvalitet för invånarna. För att uppfylla detta behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen.

Arbetet med missionen är en del av ett större globalt åtagande. Det ligger i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också utgör en central utgångspunkt för många svenska städernas klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan ses som en genomförandeplan för Parisavtalet, vars kärna är åtaganden för klimatomställning.

Missionen är också i linje med nationella och europeiska mål. Den stödjer Sveriges miljömål och det klimatpolitiska ramverket med målet om att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045, liksom EU:s målsättning om klimatneutralitet senast 2050 och EU:s mission om 100 klimatneutrala och smarta städer till 2030.

De svenska städer som deltar i detta arbete gör det inte ensamma. De är del av en växande global rörelse där städer i hela Europa och världen mobiliserar för att gemensamt accelerera klimatomställningen.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan kommuner och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

I arbetet med Klimatkontrakt 2030 version 2025/26 deltar 48 kommuner – en kraftig ökning från de 23 som signerade kontraktet förra året. Bland dessa finns 10 nya pionjärstäder och 15 tvillingar som del av processen. Tillsammans driver vi en bredare och mer kraftfull mobilisering för klimatneutralitet. I syfte att förstärka sättet som vi tar tillvara kraften i att agera som många, innehåller också version 2025/26 gemensamma åtaganden mellan kommuner. Dessa åtaganden kompletterar det övergripande åtagande som alla signatärer av kontraktet i likhet med tidigare år gör.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten för städernas invånare och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär att anta en högre ambition för hållbar stadsutveckling än vad det nationella klimatpolitiska ramverket anger. Denna höga ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt invånare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Gemensamt åtagande och partnerskap

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap mellan kommuner, myndigheter och Viable Cities, med målet att nå klimatneutrala och hållbara städer senast 2030. Detta innebär att alla parter aktivt bidrar till att utveckla och pröva nya sätt att styra, leda och samverka – med aktörer på alla nivåer i samhället.

Att tillsammans lära och innovera, samt hitta nya former för att göra, dela och skala, är en grundläggande princip för allt arbete i programmet. Det stärker också parternas roll som motorer och innovationsnav för omställningen. Viktiga forum för detta är mötesplatser och initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno. Alla signerande aktörer åtar sig därför att bidra och samskapa på dessa.

Som en del av det gemensamma åtagandet har parterna identifierat tre centrala utvecklingsprocesser. Dessa processer är gemensamma för samtliga signerande parter och uttrycks gemensamt här i kontraktets inledning, för att sedan konkretiseras i varje parts eget arbete och förstärkas genom de nya gemensamma åtagandena mellan kommunerna i syfte att tydliggöra lokala prioriteringar, ansvar och genomförandekraft.

3.1. Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet. En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas. För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

3.2. Klimatanalys och klimatberäkningar som grund för strategisk klimatstyrning

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla tillgången på och insamling av data samt strukturer, metoder och kompetens för klimatanalys och klimatberäkningar. Detta innefattar identifiering av good practice för klimatberäkningar till grund för styrning och ledning av klimatomställningsarbetet.

3.3. Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Östersunds kommun.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.

5. Kommunens åtaganden

Östersunds kommun väljer att ingå i partnerskapet kring Klimatneutrala städer 2030 för att påskynda en omställning mot klimatneutralitet som stärker en hållbar tillväxt, utvecklar en innovationsdriven kultur och ökar Östersunds attraktionskraft – i samarbete och med stöd av resurser och nätverk från lokal till internationell nivå.

5.1. Klimatmål 2030

Klimatförändringarna är en av vår tids mest kritiska utmaningar. För att bromsa dessa krävs ambitiösa omställningsåtgärder av alla som bor, lever och verkar i Östersund

samt aktörer regionalt, nationellt och internationellt. För att möjliggöra en hållbar utveckling och säkerställa ett gott liv för alla inom planetens gränser har kommunen ambitiösa mål i linje med Parisavtalet och EU:s mission om klimatneutrala städer 2030:

Klimatmål	Gap
Klimatpositiv kommun 2040 Delmål: - Fossilbränslefri kommunorg. 2025 - Fossilbränslefri kommun 2030 - Klimatneutral kommunkoncern 2030	Fossilbränslefri kommunorg.: 978 ton CO ₂ (2024) Fossilbränslefri kommun: 113 494 ton CO ₂ (2023) Klimatneutral kommunkoncern: TBA Resterande utsläpp ska hanteras med kolinlagring /kompensation
Halverade konsumtionsbaserade utsläpp från hushåll till 2030 (basår 2019: 5,8 ton CO ₂ e/pers)	Status per 2022: 5,2 ton CO ₂ e/person (SEI). Det innebär ett gap om 2,3 ton co ₂ e/person.
Minskad energianvändningen med: 40 procent i Östersunds kommun (ex. energiintensiva etableringar) och 30 procent i kommunorganisationen till år 2030 (basår 2010)	Östersunds kommun: 30 procents minskning per 2024, gap: 246 GWh Östersunds kommunorg.: 20 procents minskning per 2024, återstående gap: 13,8 GWh
Rättvis omställning: Färdmedelsfördelning i Östersund stad: 40% bil, 40% aktiva transporter och 20% kollektivtrafik 2030	En stor del av resorna i Östersund stad sker fortfarande med bil, senaste mätning 2025/2024 visar: 58% bil, 25% aktiva transporter och 17% kollektivtrafik

Klimatomställningen och insatser för att nå ovan mål ska bidra till en attraktiv och levande stad med bättre luftkvalitet och folkhälsa, ökad tillgänglighet, trafiksäkerhet och jämlikhet.

Strategier för att minska utsläppen från den egna verksamheten:

Scope 1 – Kommunens bilar och lätta lastbilar drivs till 100 procent av förnybara bränslen, främst i form av el och biogas. De tunga fordonen drivs av biodiesel HVO100 och biogas. Kommunen har också ett pågående arbete för att elektrifiera alla kvarvarande fossildrivna arbetsmaskiner, exempelvis snöskotrar på skidanläggningar. Under 2025 har vi fasat ut den fossila eldningsoljan. Detta genom att ersätta oljepannor med bergvärme samt i elda med HVO100 i de sista kvarvarande oljepannorna..

Scope 2 – Kommunen handlar ursprungsmärkt el som är 100 procent förnybar. Den fjärrvärme som används är baserad på biobränslen såsom restprodukter från skogen i form av bark, spån, grenar, skadat virke. Även returträ används i betydande omfattning vilket sedan 2024, då Naturvårdsverkets ändrade klassningen, medför en mindre fossil fraktion.

Scope 3 – Kommunen ställer trappstegskrav som leder mot att tjänster såsom vinterväghållning, avfallstransporter, färdtjänst och skolskjutsar med mera ska utföras med förnybara drivmedel senast under 2025. Även för entreprenadtjänster ställs krav

på förnybara drivmedel. I tillägg jobbar vi med uppföljning av, och åtgärder för att minska utsläpp från inköp av varor och tjänster där cirkulära lösningar är en viktig del i arbetet.

Den största utmaningen i Östersunds kommun som helhet kommer från vägtransporter och arbetsmaskiner som står för en övervägande del av de fossila koldioxidutsläppen. Därtill krävs att jobba systematiskt med att också minska de konsumtionsbaserade utsläppen från bygg och anläggning, boende, livsmedel, konfektion och avfall. Strategier för att minska klimatutsläpp i Östersunds kommun bygger på ett systemperspektiv som kombinerar bred samverkan mellan olika aktörer i systemet – medborgare, näringsliv, akademi och det offentliga – med beteendeförändringar och innovation.

5.2. Klimatfärdplan 2030

I den nya Klimat- och energistrategin pekas sju utvecklingsområden ut som särskilt viktiga för att minska klimatutsläpp och energianvändning i Östersunds kommun (utöver Organisation och styrning, se nedan). Inom respektive utvecklingsområde finns ett antal åtgärdsförslag som utgör underlag för budgetarbete och verksamhetsplanering. I närtid är insatser kopplade till målet att nå en fossilbränslefri kommunorganisation under 2025 prioriterade.

Omställningsportföljen består av en kombination av åtgärder inom styrning och ledning, utveckling av tekniska lösningar, beteendeförändring och social innovation. Insatserna bygger på närmare samarbete både internt inom olika delar av kommunorganisationen och externt med andra aktörer inom nätverk som Viable Cities, Fossilfritt Sverige och Klimatkommunerna på nationell nivå; Thriving Northern Cities och Energi- och Klimatrådet i Jämtlands län på regional nivå; liksom aktörer inom näringsliv, akademi, offentlighet och civilsamhälle på lokal nivå. Extern finansiering är ett viktigt verktyg för att accelerera arbetet med omställningsportföljen.

Urval av prioriterade insatser

5.3. Klimatinvesteringsplan 2030

Östersunds kommun arbetar med att synliggöra klimatpåverkan i budgetprocessen. I investeringsbudget 2024 samt 2025 märktes investeringar ut för att nå fossilbränslefritt 2025. Det rör sig om investeringar i tunga, lätta samt handhållna arbetsmaskiner, elbilsladdning samt konvertering av oljepannor. Även investeringar som lever upp till kommunens ramverk för gröna obligationer märks ut i budgeten.

Sedan 2017 har Östersunds kommun ett ramverk för Gröna obligationer som finansierar projekt inom förnybar energi, energieffektivisering, hållbara transporter, energieffektiva lokaler och bostäder, avfallshantering, vatten- och avloppsvattenhantering, klimatanpassningsåtgärder och kollagring. Under 2023 uppdaterades ramverket och granskades av extern aktör, det norska forskningsinstitutet Cicero, som lämnade utlåtandet Dark Green och betyget Excellent för styrning. Det är högsta betyg på en tregradig skala och unikt för kommuner.

Det pågår också ett arbete med att utveckla och utforma en klimatbudget som en del av budgetunderlaget, med syfte att visa behoven för att nå klimatmålen och hur den kommunala budgeten taktar mot målen i ett längre perspektiv (Klimatneutral kommunkoncern 2030).

Kommunen gör också beräkningar på investeringskostnader och driftkostnadsförändringar i relation till förväntade nyttokostnader för folkhälsa och luftkvalitet vid infrastruktursatsningar på cykel- och kollektivtrafik. Beräkningarna baseras på åtgärdsförslag från en genomförd mobilitetsutredning och arbetet med den tematiska översiktsplanen för mobilitet.

Kommunen ska arbeta för att bättre integrera klimatomställningsinsatser med pågående arbete inom rambudget, men kan inte på egen hand och genom befintlig investeringsbudget finansiera omställningen till en fossilbränslefri eller klimatpositiv kommun. För det krävs att många aktörer bidrar från både privata intressenter inom näringsliv och invånare, liksom offentlig sektor. Nationella styrmedel har stor påverkan på utfasning av fossila bränslen och ökad elektrifieringstakt inom transport- och industrisektor för att nå de lokala målen. För att minska finansieringsgapet planerar Östersund tillämpa en kombination av strategier som bland annat inkluderar:

- Aktivt söka externa finansieringskällor, som EU-bidrag och nationella bidrag.
- Öka samarbete mellan lokala företag och organisationer för att mobilisera finansiering.
- Samarbeta med akademiska institutioner för att bättre dra nytta av befintliga resurser, effektivisera omställningsarbetet samt utveckla nya affärsmodeller.

5.4. Åtaganden med andra kommuner inom Klimatneutrala städer 2030

För att påskynda omställningen till en klimatneutral och hållbar framtid – genom skalning, lärande och kraften av att agera tillsammans – väljer Östersund att ingå i följande gemensamma åtaganden tillsammans med andra kommuner i satsningen Klimatneutrala städer 2030:

Åtagande 1 – Vi i åtar oss att ta nästa steg i att förstärka styrning som möjliggör systemförändrande klimatomställning och effektivt resursutnyttjande. Detta genom att stärka samarbetet mellan olika nämnder och förvaltningar i implementering av hållbarhetsmålen i hela verksamheten, samt utveckla och accelerera lärande genom olika arenor för omställning i partnerskap med externa aktörer..

Åtagande 2 – Vi åtar oss att fördjupa och samordna vårt arbete med datainsamling, klimatanalyser och klimatberäkningar för att stärka vår förmåga att styra och följa upp klimatomställningen – och bidra till en gemensam nationell kapacitet.

Åtagande 3 – Vi åtar oss att förstärka vårt arbete med att finansiera klimatomställningen genom att rikta om resurser, bygga gemensamma investeringsportföljer och påverka normer för klimatinvesteringar.

Åtagande 6 – Vi åtar oss att utveckla upphandling och inköp som strategiska verktyg som driver klimatomställning genom styrning, kravställning, uppföljning och samverkan – lokalt och bortom den egna organisationen.

Åtagande 9 – Vi åtar oss att stärka medborgarengagemang och delaktighet som integrerade delar av klimatomställningen genom dialog och inkluderande samskapande.

Åtagande 10 – Vi åtar oss att samordna och förstärka vår klimatkommunikation – för att stödja omställningsarbetet internt och externt och bidra till normförändring.

Utöver dessa gemensamma åtaganden mellan kommunerna, ser vi i Östersund ett behov av att fördjupa samarbetet mellan kommunerna inom ett antal tematiska områden, i syfte att identifiera gemensamma utmaningar, lösningar och skalbara arbetssätt. Dessa insatser kopplar till vår färdplan och bidrar både till lokala klimatmål och till missionens övergripande riktning.

- **Transport och mobilitet:** Att arbeta för fler hållbara persontransporter genom gröna resplaner, mobilitetsplanering och delningstjänster.
- **Bygg och anläggning:** Utveckla arbetet med utsläppsfria entreprenader i samarbete med Klimatledarkommunerna, Fossilfritt Sverige, Viable Cities och

Thriving Northern Cities. Ta fram riktlinje för hållbart byggande med gränsvärden för klimatpåverkan.

- **Cirkularitet och resurseffektivitet internt:** Utveckling av återbruk av byggmaterial, möbler, inventarier och material för kreativa aktiviteter.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kapitel 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för levande städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1. Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga styrmedel för hållbar stadsutveckling

och klimatomställning. Syftet är också att öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk och hur dessa kan användas för att arbeta för omställning. Arbetet ska fortsätta långsiktigt och bygga på en proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2. Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att underlätta för kommuner att erhålla finansiellt stöd genom att koordinera insatser, tillhandahålla ändamålsenlig information och skapa en samlad bild av finansieringsmöjligheter, uppdrag och satsningar som rör klimatneutrala städer. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3. Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska sammanhang kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030 och det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition.

7. Viable Cities åtagande

Det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities åtar sig att, tillsammans med ett stort antal aktörer, skapa bättre förutsättningar att radikalt snabba på omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Programmets åtagande ligger i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet.

Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja den lokala klimatomställningen på nationell, europeisk och global nivå, med missionen som yttersta syfte och mål.

Det innebär i klartext att programmet tar på sig att – lyhört och framåtblickande – främja gemensamt lärande och gynna konkret handling som gör stor skillnad.

Inom ramen för Viable Cities som strategiskt innovationsprogram prioriteras följande:

7.1. Mobilisering och lärande för snabbare klimatomställning

Viable Cities stärker sin roll som drivande aktör och samlande kraft i ekosystemet kring missionen för lärande, innovation, genomförande och spridning på flera sätt:

- Stöd till kommuner: Viable Cities tillhandahåller kompetensnätverk, processtöd och verktyg som hjälper kommuner och deras omställningsarenor att genomföra och följa upp en portfölj av innovativa åtgärder.
- Gemensamt lärande: Programmet arrangerar årliga mötesplatser för kommuner och aktörer, där de kan dela erfarenheter, bygga relationer och sprida lösningar. Det driver också aktiviteter för att accelerera lärande och implementering inom specifika teman.
- Synliggöra framsteg: Genom att lyfta fram konkreta resultat och verkningsfulla åtgärder stärks både mandat och handlingskraft, och kommuner får stöd i att prioritera åtgärder som gör skillnad.

Klimatförändringarna är globala, och klimatomställningen sker på alla nivåer, från förändrade resvanor i kvarteret till internationellt klimatarbete för hela planeten. För att nå missionen om klimatneutrala städer behöver initiativ och organisationer på alla nivåer med liknande målbild arbeta tillsammans. Viable Cities åtar sig att agera intermediär och öka det ömsesidiga utbytet med och emellan ett stort antal aktörer på nationell, regional och internationell nivå för att förstärka kraften av många.

Klimatförändringarna är en av flera sammankopplade kriser som i högre grad kräver integrerade strategier och lösningar från den lokala till den internationella nivån. Viable Cities åtar sig att stödja och utveckla ett koordinerat arbete och lärande kring klimatneutralitet, klimatanpassning och beredskap.

7.2. Förstärkt samordning för ett ständigt vassare Klimatkontrakt 2030

Viable Cities åtar sig att, genom den samordningsfunktion som är integrerad i programkontoret, hålla samman och driva arbetet med Klimatkontrakt 2030 i nära samverkan med myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer. Ett särskilt fokus framåt ligger på att stödja och facilitera de gemensamma åtagandena mellan städer – ett kraftfullt verktyg för att strukturera, konkretisera och skala upp lösningar i omställningen.

I takt med den ökande mobiliseringen för klimatomställning på lokal, nationell och internationell nivå fungerar Klimatkontrakt 2030 som ett nav för samverkan och systemförändring. Genom samordningsfunktionen ska Viable Cities bidra till skarpare åtaganden, effektiv implementering och ökad uppskalning av insatser som påvisat effekt i att accelerera klimatomställningen.

Viable Cities förstärker arbetet med uppföljning av det lokala omställningsarbetet. Det sker i samverkan med andra aktörer på nationell och regional nivå och med arbetet som sker på europeisk nivå inom EUs mission om klimatneutrala städer (exempelvis NetZeroCities).

Programmet förstärker också arbetet med klimatberäkningar och klimatanalys för att hjälpa städerna att mäta och jämföra utsläpp av växthusgaser samt att få framdrift i processerna för governance. Detta utvecklingsarbete strävar också efter att påvisa multipla nyttor av klimatinsatser samt öka förståelsen av socioekonomiska och beteendemässiga skillnader och möjligheter att agera tillsammans med, och involvera, olika grupper av medborgare. Detta ska möjliggöra en mer kraftfull styrning av portföljer av åtgärder både hos enskilda städer och i hela mobiliseringen kring missionen.

7.3. Medverka till gränslös kraftsamling för klimatet – inom EU och utanför

Viable Cities är en aktiv medspelare i stödstrukturerna för EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities verkar också i det europeiska partnerskapet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Utanför EU driver och verkar Viable Cities för att stärka globala allianser, organisationer och sammanhang för klimatneutrala städer genom insatser kring exempelvis aggregerad köpkraft i städer, systemdemonstratorer och en fond för klimatomställning. Bland mer prioriterade samarbeten kan nämnas UN-Habitat, World Economic Forum, Global Environment Facility, C40 Cities, Global Covenant of Mayors, Urban Transitions Mission, Cities Climate Finance Leadership Alliance, World Resources Institute samt stora konferenser som World Urban Forum, Innovate4Cities och COP. För dessa sammanhang är Viable Cities roll som koordinator för Sveriges medverkan i klimatsamarbetet CHAMP (The Coalition for High Ambition Multilevel Partnerships) central, liksom Viable Cities koordinerande av Team Sweden Smart Cities.

Programmets internationella arbete ska gynna portföljerna av insatser och de lokala omställningsresorna i svenska städer, stärka flernivåstyrning mellan lokal, nationell och internationell nivå samt sprida svenska lärdomar för att bidra till att accelerera klimatomställningen från det lokala till det globala.

7.4. Stöd till förändringskommunikation för snabbare klimatomställning

Kommunikation är ett strategiskt verktyg för att bygga en kraftfull rörelse framåt bland många aktörer. Viable Cities åtar sig att stödja städernas nyttjande av detta verktyg på flera sätt: genom att driva och underhålla en arena för

kommunikationssamverkan mellan städer, stärka kommunikationens roll i arbetet med klimatomställning lokalt, nationellt och internationellt samt genom att sprida erfarenheter och goda exempel från svenska och internationella städer. Det kan ske genom att samskapa och erbjuda verktyg och metoder som stärker städernas förmåga att kommunicera om klimatomställning på ett effektivt sätt, genom att underlätta samordnade kommunikationsinsatser som lyfter både lokala initiativ och det nationella arbetet mot klimatneutralitet 2030, samt genom att främja partnerskap mellan kommuner, myndigheter, civilsamhälle och andra aktörer. Allt för att bidra till att kommunikationen når ut, engagerar och mobiliserar för missionen om Klimatneutrala städer till 2030, med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Östersunds kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2025-12-05 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025/2026. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, det uppdateras och förnyas varje år.

Niklas Daoson

Kommunstyrelsens ordförande,
Östersunds kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Emma Gretzer

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Östersunds kommun.

- [Klimatkontrakt 2030 \(version 2024\)](#)
- [Östersunds kommuns Miljööredovisning 2024](#)
- [Klimat- och energistrategi 2024-2027](#)
- [Översiktsplan Östersund 2040 - Östersund.se](#)

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

